

Bilim Akademisi Akademik Özgürlükler Bülteni - 1

Şubat 2021

Giriş

Bilim Akademisi, 2015'ten beri yılda bir yayınladığı Akademik Özgürlükler Raporu ile akademisyenlerin Türkiye'deki çalışma koşullarını, özellikle bilim özgürlüğü ve genel olarak insan hakları bağlamında ele almakta, bunun yanı sıra yüksek öğretimi düzenleyen mevzuatın uluslararası standartlarla ne ölçüde örtüştüğünü, bilim özgürlüğünü engelleyen düzenlemelerin hangileri olduğunu tespit etmektedir. Bu alandaki hak ihlallerinin çokluğu yüzünden Rapor'da ancak az sayıda örnek vaka ele alınabilmekte ve genel tabloya ilişkin çıkarsamalarda bulunmaktadır. Bu Raporlar akademik ve genel kamuoyu ile paylaşılmakta, gereğinde ilgili resmi makamlara ve İngilizceye çevrilerek Bilim Akademisi'nin üye olduğu federasyonlar ALLEA ve ISC ile birlikte dünya akademilerinin uluslararası insan hakları ağı IHRNASS'a da iletilmektedir.

2021 yılı başından itibaren Boğaziçi Üniversitesi'ne rektör tayini ve ardından gelişen olaylar, yalnız bu üniversitenin değil Türkiye'deki üniversiter sistemin kurumsal özerklik ve akademik özgürlükler bakımından bulunduğu durumu bir kez daha üzücü şekilde gözler önüne sermiştir. Bilim Akademisi gelişmeler karşısında konuyu yine ilkesel ve hukuki açıdan ele alan [özel bir duyuruyu](#) 3 Şubat 2021 tarihinde yayınlamıştır. Ardından üst düzey yetkililer ve bazı yayın organları tarafından aralarında Akademimizin üyelerinin de bulunduğu bilim insanlarının en temel kişilik haklarını ihlal eden beyanlar ortaya çıkınca 8 Şubat 2021 tarihinde bir [ek duyuru](#) yayınlamak durumunda kalmıştır. O tarihten beri Bilim Akademisi üyeleri ve başka akademisyenlere karşı kişisel saldırılar ve üniversitelere uygulanan akademik özgürlük ve kurumsal özerkliğe aykırı baskılar artarak devam etmektedir.

Bilim Akademisi Yönetim Kurulu bu durum devam ettiği sürece kısa bültenlerle gelişmeleri izlemeye ve kamuoyu ile paylaşmaya karar vermiştir.

Sami Gülgöz: Üyemiz Sayın Sami Gülgöz, Boğaziçi Üniversitesi olayları üzerine çalıştığı üniversitedeki akademisyenler arasında yürütülen bir eposta yazışması sırasında görüşlerini paylaşmıştır. Ancak kapalı bir gruba atılan ve hiçbir saldırgan veya incitici ifade içermeyen bu eposta bir dizi gazetede içeriği ile yansıtılmış ve kendisi hakkında “provokatör”, “isyana destek veren”, “militan” gibi sözler sarf edilmiştir.

Üstün Ergüder: Türkiye yüksek öğretiminde gelişmesinde büyük katkıları olan, Magna Charta Universitatum'un başkanlarından, Boğaziçi Üniversitesi eski rektörü, onursal üyemiz Sayın Üstün Ergüder'i Sayın İçişleri Bakanı telefonla aramış, eski rektör olarak adının üniversitede çok geçtiğini belirterek BÜ'de yaşananlarla ilgili görüşünü sormuştur. Daha sonra ise Sayın Ergüder'in medyada yaptığı söyleşiler üzerine Sayın Bakanın yaptığı sert üsluplu açıklamalarla kendisi hakkında tahrikçilik ve ahlaksızlık ithamlarında bulunulmuş ve üzerindeki baskı artırılmıştır.

Daha önceki bildirimlerimizde ısrarla ifade ettiğimiz gibi, Türkiye'de artık her türlü farklı görüş ve düşünceye, içeriğinden bağımsız olarak terör, ihanet, vatan hainliği, ahlaksızlık gibi yaftalar yakıştırılmakta ve her türlü özgür düşüncenin önü tıkanmaya çalışılmaktadır. Özgür düşüncenin beşiği olan üniversitelerin ve bu düşünceye sahip çıkan öğretim üyeleri ve öğrencilerin hedef gösterilmesi anti-demokratik rejimlerde yaşananlardan farklı değildir. Ancak bir ülkenin, hele de 2023'de dünyada ilk yüz üniversite içine iki üniversitesini sokmak isteyen ve aya gitmeyi hedefleyen bir ülkenin, özerk üniversiteleri olmadan ilerlemesi, yenilik üretmesi, bilimde öncü olması ve itibar görmesi mümkün değildir. Bu konuda basın kuruluşlarının da demokrasilerde sahip olmaları beklenen rolü tümüyle unutarak bu saldırıların aracı haline gelmeleri hazindir.

Nitekim [The Observatory of Magna Charta Universitatum](#) 11 Şubat 2021 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi'nde yaşananlar hakkında kaygılarını Sayın YÖK Başkanı kanalıyla Sayın Cumhurbaşkanına hitaben bir [açık mektup](#) ile ifade etmiştir. Aralarında Türkiye'den de [35 üniversitenin](#) bulunduğu, dünya üniversitelerinin akademik özgürlükler ve kurumsal özerklik ilkeleri bildirgesi olan [Magna Charta Universitatum](#)'a ne ölçüde uyulduğunu gözlemlemekte olan bu kuruluş tarafından yayınlanan bu mektubun, muhatapları tarafından dikkatle değerlendirilmesini bekliyoruz.

Ayrıca Avrupa Üniversitelerinin, kaliteli eğitim ve araştırma ortamını, akademik özgürlük ve kurumsal özerkliği gözetmek için kurdukları [European Universities Association](#) (EUA) Türkiye'de üniversite özerkliği ile ilgili bir [açıklama](#) yapmıştır. Türkiye'den [55 üniversitenin](#) ve ayrıca YÖK Rektörler Kurulunun üye olduğu bu birliğe üyelik sözleşmesinin gerektirdiği taahhütler [burada](#) görülebilir.